Hybu Cig Cymru
Meat Promotion Wales

Bwletin y Farchnad HCC

Awst 2018

Mae canlyniadau dosbarthiad carcasau ar gyfer lladd-dai ym Mhrydain ar gyfer 2017, a gyhoeddwyd yn ddiweddar, yn dangos cynnydd yn nifer yr ŵyn trymach, ond gostyngiad ym mhwysau carcas cyfartalog y gwartheg dethol. Bydd Bwletin y Farchnad y mis hwn yn edrych yn fanylach ar y canlyniadau hyn.

Mae'r canlyniadau'n seiliedig ar arolwg sampl a wnaed mewn lladd-dai ar draws Prydain lle caiff carcasau eu dosbarthu yn ôl grid dosbarthiad EUROP.

ŴYN

Mae'r ffigurau cyffredinol yn dangos fod 9.9% o'r ŵyn a ddosbarthwyd mewn lladd-dai yng Nghymru yn 2017 â chydffurfiad E, sef 2% yn llai nag yn 2016. Cynyddodd y cydffurfiadau U ac R 3.7% a 3.1%, yn ôl eu trefn, mewn cymhariaeth â'r flwyddyn flaenorol. Graddiwyd llai o ŵyn yn O mewn cymhariaeth â 2016 (-16.3%); ychydig yn llai na 12% o'r ŵyn yn y sampl a gafodd y dosbarthiad hwn.

Yn 2017, rhoddwyd dosbarthiad braster 3L i 45% o'r ŵyn ledled Cymru, sef 5.6% yn llai nag yn y flwyddyn flaenorol; serch hynny, cafwyd cynnydd yn nifer yr ŵyn trymach yn nosbarthiadau 3H, 4L a 4H. Gallai hyn fod yn ganlyniad i gynhyrchwyr yn ymateb i'r prisiau siomedig a ddisgwylid yn hwyr yn 2017 trwy geisio cynyddu gwerth y carcas wrth farchnata eu hŵyn yn drymach. O ganlyniad i hyn, cynyddodd pwysau carcasau mewn lladd-dai yng Nghymru 0.2kg i 19.4kg ar gyfartaledd yn 2017.

Canran yr holl garcasau ŵyn wedi eu dosbarthu yn ôl braster a chydffurfiad yn lladd-dai Cymru, 2013-2017

Dosbarth Braster	1	2	3L	3H	4L	4H	5
2013	1.8	19.9	49.4	22.1	5.9	0.7	0.2
2014	0.8	16.2	52.5	23.1	6.2	1.0	0.2
2015	0.7	17.1	49.2	24.9	6.8	1.0	0.2
2016	1.0	19.4	47.9	23.9	6.7	0.9	0.1
2017	1.3	19.3	45.2	25.8	6.9	1.2	0.3

Dosbarth Cydffurfiad	E	U	R	O	P
2013	6.9	25.1	53.7	13.9	0.3
2014	8.8	28.2	51.6	11.3	0.1
2015	10.4	28.9	49.7	10.9	0.1
2016	10.1	27.0	48.8	14.1	0.0
2017	9.9	28.0	50.3	11.8	0.1

GWARTHEG DETHOL

Mae canlyniadau'r arolwg o wartheg dethol yn 2017 yn seiliedig ar ladd-dai ym Mhrydain. Mae'r ystadegau'n dangos fod y rhan fwyaf (44.6%) o wartheg dethol yn 2017 â chydffurfiad R, sef 0.2% yn llai nag yn y flwyddyn flaenorol. Dosbarthwyd mwy o wartheg yn O+ (+1.9%) neu –O (+5.4%) mewn cymhariaeth â 2016. Roedd llai o lawer o wartheg â chydffurfiad E yn ystod 2017 (- 28.6%), ac mae hynny o bosibl yn adlewyrchu dylanwad cynyddol y gwartheg godro a throi eto at fridiau brodorol.

Gyda'i gilydd, roedd dosbarthiadau braster 3 a 4L yn cyfrif am bron 80% o ddosbarthiadau gwartheg dethol yn 2017, gyda chynnydd o 4% yn nifer y gwartheg yn nosbarth braster 3. Mewn cymhariaeth â 2016, roedd 5.1% yn llai o wartheg trwm a raddiwyd yn 4H. O ganlyniad i hyn, gostyngodd pwysau carcasau'r gwartheg dethol mewn lladd-dai yng Nghymru 1.8kg yn 2017. Dosbarthwyd dros 30% o garcasau gwartheg dethol ym Mhrydain yn R3 ac R4L yn 2017, a byddent wedi derbyn y pris sylfaenol cyfartalog gan broseswyr ym Mhydain.

Canran yr holl garcasau gwartheg dethol wedi eu dosbarthu yn ôl braster a chydffurfiad yn lladd-dai Prydain, 2017

	1	2	3	4L	4H	5L	5H	Cyffredinol
E	0.0	0.2	0.2	0.1	0.0	0.0	0.0	0.5
U+	0.1	1.0	2.2	1.0	0.1	0.0	0.0	4.3
U-	0.1	1.5	6.2	5.9	1.2	0.0	0.0	14.9
R	0.1	2.9	16.2	18.9	6.2	0.4	0.0	44.6
O+	0.1	1.5	7.4	9.2	3.2	0.3	0.0	21.7
O-	0.1	1.6	5.7	3.6	0.5	0.0	0.0	11.7
P+	0.2	0.7	0.8	0.2	0.0	0.0	0.0	1.8
P-	0.2	0.1	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.4
Cyffredinol	1.0	9.4	38.7	38.9	11.2	0.7	0.1	

Dylai cynhyrchwyr cig oen a chig eidion anelu at ddiwallu rhagofynion y farchnad a'r cwsmer. Pennir y rhagofynion hyn drwy ddeall gofynion y cwsmer ac, ar yr un pryd, ceisio bod yn effeithlon wrth gynhyrchu a phrosesu. Bydd unrhyw garcasau (cig oen neu gig eidion) a gynhyrchir y tu allan i'r rhagofynion hyn yn arwain at gosb a chostau cynyddol i'r sawl sydd yn y gadwyn gyflenwi. O ystyried y strwythur taliadau sy'n bodoli ar hyn o bryd ymhlith y rhan fwyaf o broseswyr, byddai'n ddoeth i gynhyrchwyr strwythuro eu systemau magu a phesgi gyda golwg ar ragofynion y farchnad sy'n cael eu targedu. Er mwyn gwneud hyn, mae'n bwysig cael dealltwriaeth glir o'r gofynion hyn.

Gwartheg

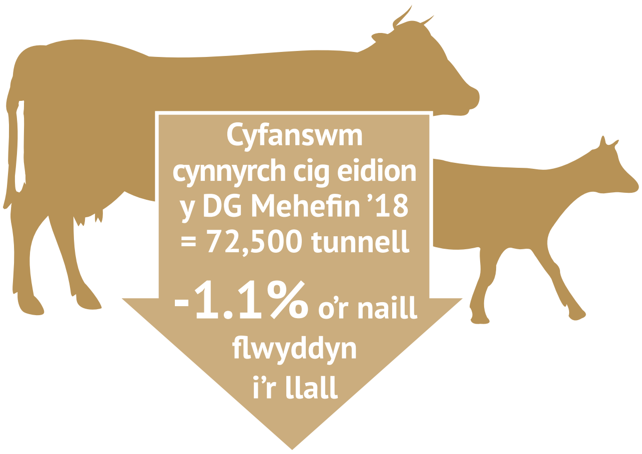

Mae prisiau gwartheg dethol mewn marchnadoedd da byw yng Nghymru a Lloegr wedi gostwng yn ystod mis Gorffennaf, er bod niferoedd yr anifeiliaid wedi para'n gymharol gyson. Mae'r tywydd sych a gafwyd yn ddiweddar wedi golygu llai o laswellt i wartheg ei bori, sydd wedi peri i gynhyrchwyr werthu buchod yn gynnar, gan gynyddu cyflenwad.

Prisiau'r farchnad yng Nghymru a Lloegr; roedd y pris cyfartalog ar gyfer gwartheg dethol yn 190.9c/kg ar gyfer yr wythnos ddiweddaraf yn diweddu 04 Awst, sef 3.7c yn is nag yn yr wythnos flaenorol, a 3.6c yn is nag yn yr wythnos gyfatebol flwyddyn ynghynt. Mae'r prisiau'n dal i fod yn uwch na phrisiau 2016, er eu bod yn is nag yn 2017. Yn ystod yr wythnos yn diweddu 28 Gorffennaf, roedd prisiau cyfartalog bustych a theirw ifainc yn is nag yn yr wythnos flaenorol, sef 184.3c a 176.4c yn ôl eu trefn, a chafwyd ychydig o gynnydd i 199.6c/kg. ym mhris heffrod. Mae'n bosibl fod y gostyngiad diweddar ym mhrisiau carcasau wedi digwydd am fod llai o alw am ddarnau cig i'w rhostio, a bod y toriadau'n cael eu prosesu'n friwgig sydd yn llai o werth, yn ôl adroddiadau o'r diwydiant ac ystadegau gan Kantar Worldpanel.

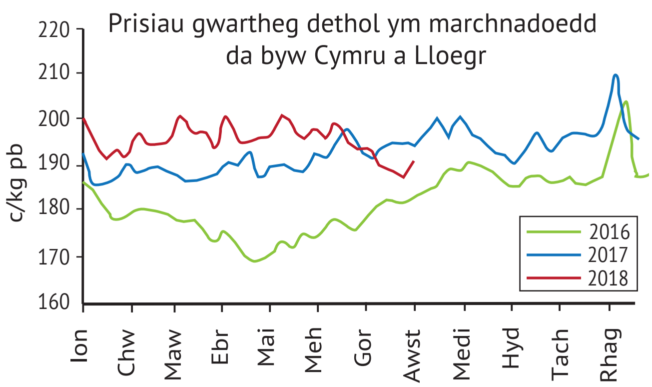

Prisiau pwysau marw yng Nghymru a Lloegr; mae prisiau gwartheg dethol wedi parhau'n gymharol sefydlog ers dechrau'r flwyddyn, ac roeddynt yn uwch na'r llynedd yn ystod mis Mehefin a dechrau Gorffennaf. Roedd pris cyfartalog bustych yng Nghymru a Lloegr ar gyfer yr wythnos a ddaeth i ben ar 28 Gorffennaf yn 353.2c/kg, sef gostyngiad o 4.1c o'i gymharu â'r wythnos flaenorol, 10.2c yn is na'r llynedd. Yr wythnos yn diweddu 21 Gorffennaf oedd y tro cyntaf yn 2018 i brisiau fod yn is nag yn yr wythnos gyfatebol y llynedd. O'u cymharu â phrisiau wythnos yn gynharach, roedd y prisiau pwysau marw ar gyfer heffrod a theirw ifainc wedi gostwng 2.7c a 7.7c i 354.9c/kg a 337.6c/kg, ôl eu trefn.

Roedd nifer y gwartheg a laddwyd mewn lladd-dai yn y DU; yn 215,600 ym mis Mehefin, sef 7% yn llai nag ym mis Mai. Nifer y gwartheg dethol a laddwyd oedd y prif reswm am y gostyngiad; lladdwyd 160,300, sef 7% yn llai nag yn y mis blaenorol. Mewn cymhariaeth â'r cyfnod cyfatebol y llynedd, lladdwyd 1.6% yn llai o wartheg dethol, ac roedd y gostyngiad mwyaf, sef 4.2%, yn nifer y bustych yn ystod mis Mehefin. Er y cafwyd gostyngiad o 2.2% yn nifer y teirw ifainc, mewn cymhariaeth â 2017, cafwyd cynnydd o 2.4% yn nifer yr heffrod.

Anfonwyd 49,000 o wartheg difa i ladd-dai yn y DU ym mis Mehefin, sef 0.3% yn fwy nag yn ystod mis Mehefin y llynedd. Mae'n debyg fod cynnydd yn nifer y buchod a anfonwyd i'w lladd oherwydd prinder porfa wedi cyfrannu at y cynnydd bychan hwn yn y gwartheg llawn-dwf.

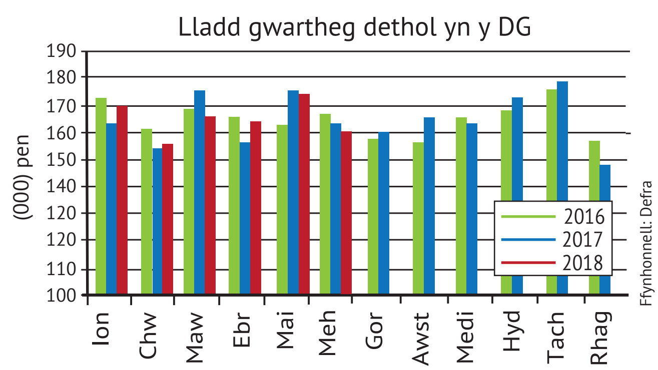

Defaid

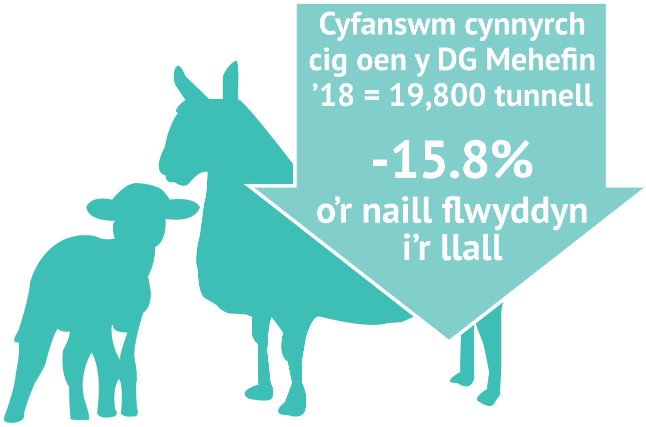

Yn dilyn cyfnod wyna anodd a’r tywydd sych yn ddiweddar, mae niferoedd y defaid a anfonwyd i’w lladd yn dangos fod cynhyrchwyr yn ei chael hi’n anodd i ateb gofynion pori. Fel canlyniad, cynhyrchwyd llai o gig defaid am fod llai o ŵyn, gan gynnwys ŵyn na chafodd eu pesgi’n ddigonol, yn cael eu hanfon i’w lladd.

Prisiau’r farchnad yng Nghymru; Roedd y dyfynbris ansawdd safonol (SQQ) ar gyfer ŵyn Tymor Newydd mewn marchnadoedd da byw yn yr wythnos yn diweddu 04 Awst yn176.0c/kg, sef 19.9c yn is nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, ond 5.3c yn is nag yn yr wythnos flaenorol. Am y tro cyntaf eleni, roedd niferoedd yr ŵyn tymor newydd a laddwyd ystod yr wythnos yn diweddu 28 Gorffennaf yng Nghymru yn uwch nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, sef dros 17,000 o ŵyn. Mae hyn yn gynnydd o 10.7% mewn cymhariaeth â 2017, ac yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol. Er bod y niferoedd yn cynyddu, mae adroddiadau gan y diwydiant yn awgrymu fod ŵyn yn cael eu cyflwyno cyn iddyn nhw orffen pesgi am nad oes gan gynhyrchwyr ddigon o borfa oherwydd y tywydd sych. Fodd bynnag, mae rhai cynhyrchwyr yn gwerthu ŵyn trymach er mwyn ceisio digolledi eu hunain am y pris gostyngol – efallai trwy ddefnyddio dwysfwyd.

Prisiau ŵyn dethol (SQQ) ym marchnadoedd da byw Cymru

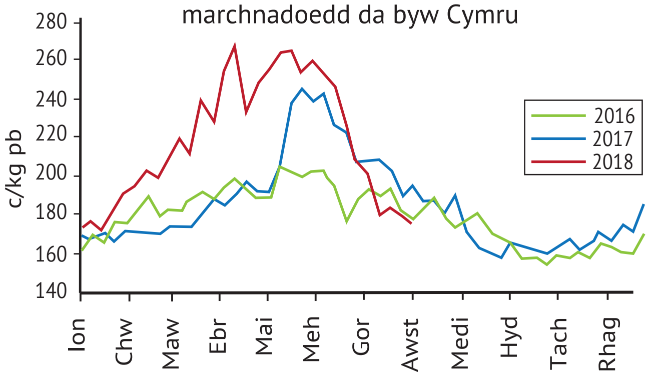

Prisiau pwysau marw ym Mhrydain; roedd prisiau ŵyn yn 432.9c/kg yn yr wythnos yn diweddu 21 Gorffennaf, sef bron 20c yn is na’r prisiau a gafwyd yn yr wythnos gyfatebol y llynedd, ond dros 15c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol. Ddechrau Gorffennaf, gostyngodd y pris pwysau marw am ŵyn yn is na’r flwyddyn flaenorol am y tro cyntaf yn 2018.

Nifer y defaid a laddwyd yn lladd-dai’r DU; Lladdwyd 872,500 o ŵyn dethol yn ystod mis Mehefin, sef 171,900 (16.5%)) yn llai na’r llynedd, a 4.2% yn llai nag ym mis Mai. Mae’n debygol taw’r rheswm am hyn oedd bod cynhyrchwyr eisoes wedi manteisio ar y prisiau uchel a gafwyd yn ystod y misoedd blaenorol, ynghyd a’r ffaith fod llai o ŵyn tymor newydd yn cael eu cyflwyno – eto oherwydd yr amodau cyfredol.

Lladd ŵyn dethol yn y DG

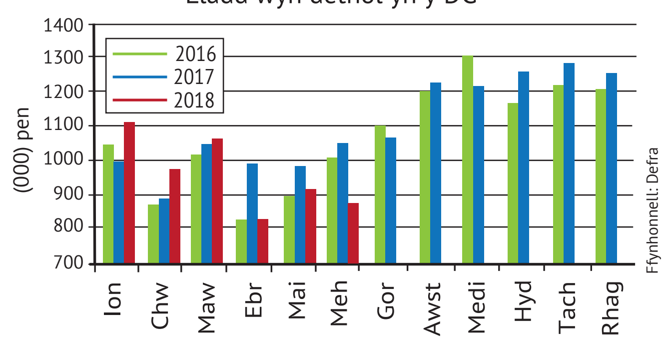

Lladdwyd 118,600 o famogiaid difa a hyrddod mewn lladd-dai yn y DU yn ystod mis Mehefin, sef 7% yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, ond 5% yn llai nag ym mis Mai.

Moch

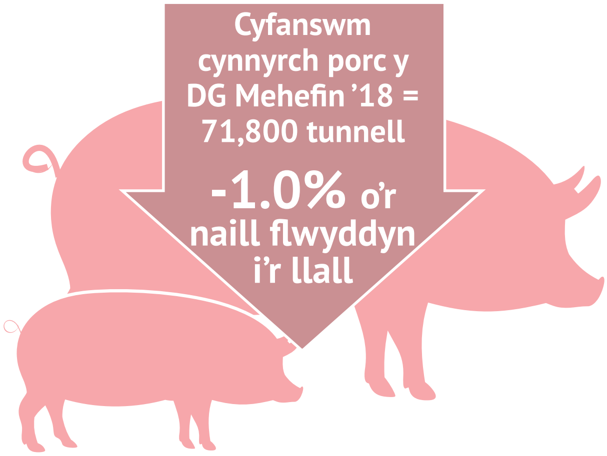

Er gwaethaf y cynnydd bychan a gofnodwyd yn ddiweddar, mae'r gwahaniaeth rhwng pris cyfartalog yr holl foch ar hyn o bryd â'r llynedd yn fwy nag a fu ar unrhyw adeg eleni.

Prisiau pwysau marw ym Mhrydain; Parhaodd cyfartaledd prisiau'r holl foch (manyleb-UE) yn gymharol sefydlog ers dechrau'r flwyddyn, ac roedd y prisiau a gofnodwyd oddi ar ganol mis Ebrill yn fwy na 10c yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd. Yn ystod yr wythnos yn diweddu 21 Gorffennaf. roedd prisiau'r holl foch (manyleb yr UE) yn 153.2c/kg, sef 0.08c yn uwch nag yn yr wythnos flaenorol. Mae'r pris ar hyn o bryd bron 15c (8.8%) yn is nag oedd yn yr wythnos gyfatebol flwyddyn yn gynharach, sef y bwlch mwyaf rhwng y naill flwyddyn a'r llall a welwyd hyd yma eleni.

Pris Cyfartalog Moch (Manyleb yr UE) ym Mhrydain

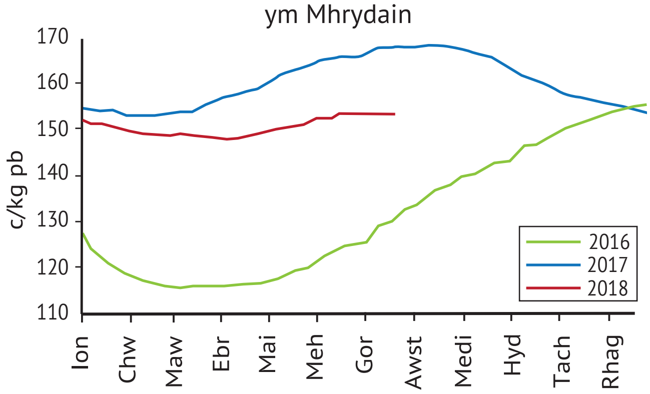

Prisiau perchyll ym Mhrydain; roedd y pris cyfartalog am berchyll 30kg yn £53.34 y pen yn yr wythnos yn diweddu 28 Gorffennaf, sef £2.05 yn is nag yn yr wythnos flaenorol. Mae hyn yn ostyngiad o 6.5% mewn cymhariaeth â'r flwyddyn flaenorol, sy'n adlewyrchu'r duedd bresennol ar gyfer moch wedi pesgi. Yn yr un wythnos, cafwyd cynnydd o 0.5c i £39.49 y mochyn ym mhris perchyll 7kg o'i gymharu ag wythnos yn gynharach - er bod y pris hwn yn 4.9% yn is na blwyddyn yn ôl.

Cyfanswm y moch a laddwyd yn lladd-dai'r DU; lladdwyd 852,600 o foch ym mis Mehefin, sef gostyngiad o 7.4% mewn cymhariaeth â mis Mai, a gostyngiad o 1.9% mewn cymhariaeth â'r cyfnod cyfatebol y llynedd. Lladdwyd 831,700 o foch heb fagu, sef 16,200 (1.9%) yn llai nag ym mis Mehefin y llynedd a 7.4% yn llai nag ym mis Mai.

Lladd moch heb fagu yn y DG

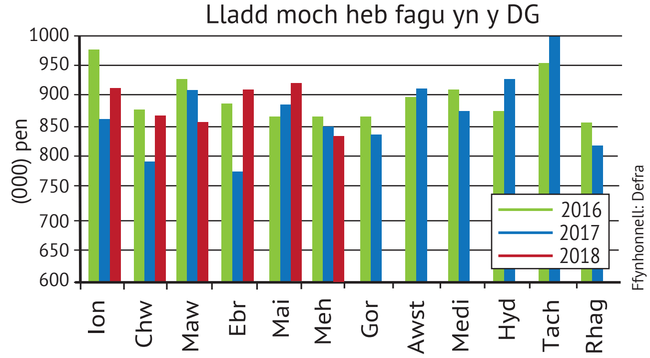

Lladdwyd 20,900 o hychod a baeddod yn lladd-dai'r DU yn ystod mis Mehefin, sef bron 3.3% yn llai nag yn y cyfnod cyfatebol y llynedd, a 8.4% yn llai nag ym mis Mai.